

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

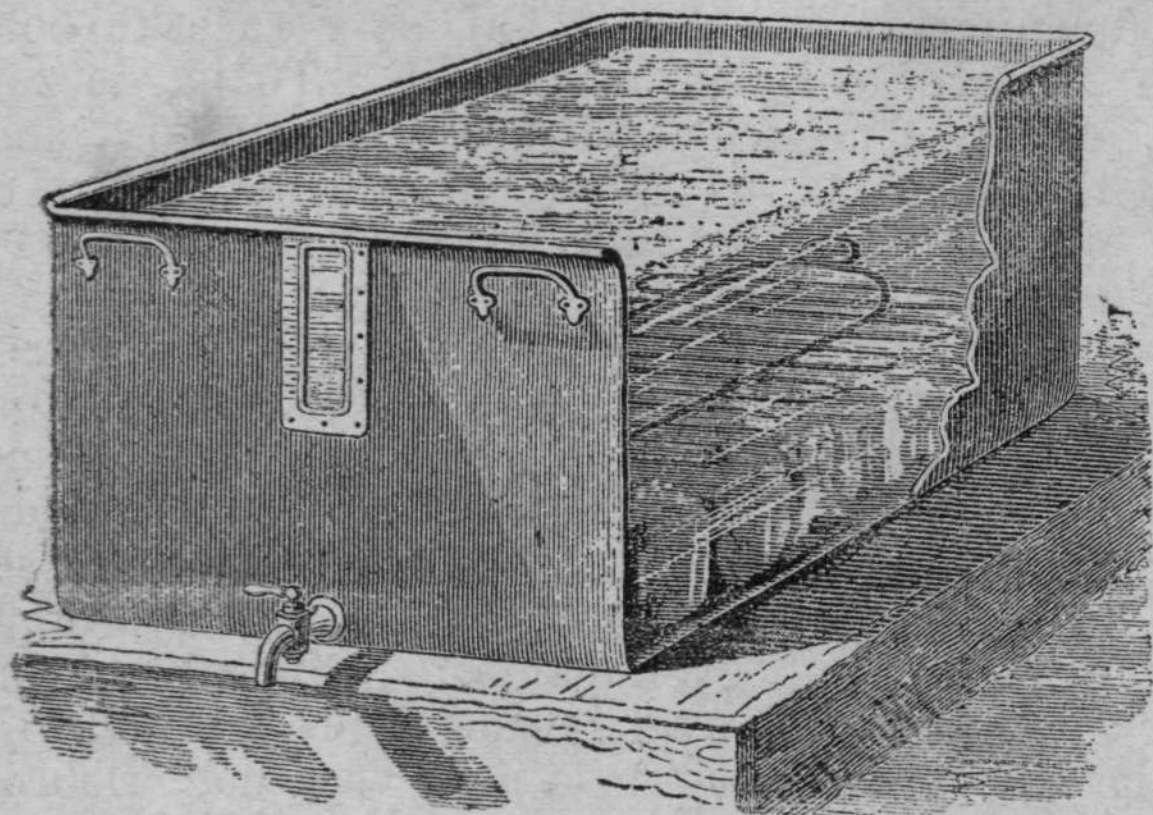
V Ljubljani 10. septembra 1884.

Obseg: Nov način posnemanja mleka. — Poziv udom podružnice c. k. kmetijske družbe senožeške in drugim gospodarjem na Pivki. — Žvepljanje sodov. — Nekaj zoper garje (grinte) pri ovcah. — Vprašanja in odgovori. — Razjasnilne opombe vladine k načrtu postave o dedinskih naredbah pri kmetijskih domačijah srednje velikosti. (Dalje.) — Trgovinska in obrtna zbornica. (Dalje.) — Volitev na Notranjskem. — Deželni zbor kranjski. — Noč pred sv. Dnevom. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nov način posnemanja mleka.

Znano je, da je smetana toliko slajša, tolstejša in boljša, kolikor hitreje se shladi mleko. Znano je nadalje, da se na noben način ne dobi toliko smetane in ravno tako posnetega mleka, kakor ravno z nepopolnim dotikanjem mleka z ledom. Toda pri tem ravnanju ne postane pa le mleko, ker se led jako hitro taja, slabše, temveč je tudi prelivanje in zopetno nalivanje samo na sebi jako težavno in zamudno. Kako se temu izognemo, kaže nam spodej stoječe vpodobljeno ravnanje.

Četrty del posode, koje oblika in naprava se iz podobe razvidi, napolni se s čistim ledom. Da pa led ne splava na vrh, pokrije se z železno mrežo. Led pa mora — v velikih in ravnih kosih — spodnji del popolnem brez lukenj zavzimat, da se ne začne tajiti, predno je vsa smetana stopila na površje. Posoda ima na sprednjem delu ravno nad pipo stekleno zarezo, skozi katero lahko mleko opazujemo, da pričnemo o pravem času posnemati mleko. Posnemanje naj se vrši ravno 40 minut potem, ko smo napolnili posodo. Ker se v tem času začne tajati tudi led, odteče naj tudi takoj po posnemanju posneto mleko skozi odprto pipo. Pred zopetnim napolnjenjem pregledati moramo led in luknjaste ter otajane kosce nadomestiti z novimi. Izumel je to ravnanje Amerikanec Henry W. Kellogg.

Poziv

udom podružnice c. kr. kmetijske družbe senožeške in drugim gospodarjem na Pivki.

Dné 21. t. m. popoldne imela bode senožeška podružnica c. kr. kmetijske družbe svoj občni zbor na Razdrtem. Zborovalo se bode, kako delovanje podružnice in sploh kmetijstvo na Pivki pospešiti, ter bode pri tej priliki tudi navzoč gosp. Rihard Dolenc, vodja vinarske šole na Slapu, in gosp. Gustav Pirc, tajnik c. k. kmetijske družbe in potovalni učitelj.

H zborovanju so vabljeni vsi udje podružnice, kakor tudi sploh vsi gospodarji, kateri se za kmetijski napredek zanimajo. Sprejemala se bodo tudi oglasila za pristop k c. k. kmetijski družbi.

Žvepljanje sodov.

Žvepljanje sodov spada med ona kletarska opravila, koja se največ opravljajo v vinski kleti, pa vendar je izvrševanje tega opravila še največkrat nepravilno. Namen žvepljenja je, zabraniti v sodo naseljevanje gljivic, ktere škodujejo sodnemu lesu ali pa vinu. Kakor je sploh znano, se pri žvepljanju sodov sožge v sodu žveplo, vsled česa se razvija zadušljiv plin, t. j. žvepljena sokislina. Žvepljena kislina je plin, kateri užo v mali množici pogubno vpliva na rastline nižje vrste, kakor na pr. gljivice. V sodu, kateri je bil zažvepljan in potem dobro zaprt, ne najde se več živega troska od katere koli gljivice in sme ležati leta dolgo, ne da bi postal plesnjiv ali „bumfast“. Kedar se sod zopet rabi, treba ga je le dobro z vodo izprati.

Ako se sod, kateri se je ravno izpraznil, zažveplja, potem ostala mokrota sodova takoj posrka žvepljene sokislino ter umori vse gljivične trose. Po daljšem času zgubi se pa žvepljena sokislina, ona se spoji s kislecom zraka ter se spremeni v žvepleno kislino. Ako se v tak sod takoj hoče zopet vino vliti, najdlje se bode, da je vino postalo neprijetno kisleje. S pomočjo žveplene kisline razkroji se namreč primerni del grampe (Weinstein), nekaj vinske kisline se oprosti in zadnja dá vinu to neprijetno kislino. Da se to zabrani, treba je sod, predno se vnoveč napolni, dobro izplakniti in še le takrat s tem delom prenehati, kedar voda, ki se iztaka, nima nikakega kislega okusa več. Pri sodih

pa, kateri so po žvepljanji dalj časa prazni ležali, vrine se pa žvepljena kislina v luknjice sodovega lesa in se dá le odpraviti z daljnim izpiranjem. Hitreje se doseže zaželjeni uspeh, ako se sod naprej z vodo izpere, potem izplakne z vodo, kateri je primešano nekoliko sode in nekaj dni pusti stati ter slednjič še enkrat z vodo izpere. Omeniti je še, da naj se vedno le sodi žvepljajo, nikdar pa ne vino, ker zadnjo s tom na dobroti izgubi.

„Weinbau-Zeitung“.

Nekaj zoper garje (grinte) pri ovcah.

Spisal oskrbnik E. Purgar za „Landw. Wochenblatt“.

Kako težko da je, garjeve ovce ozdraviti, vé pač skoraj vsak, kdor se peča z rejo ovac. Pisatelj teh vrstic imel je velikokrat priložnost, bojevati se zoper to bolezen. Sploh pa imajo posestniki ovac v spodnji Ogerski le redkokedaj garij proste ovce.

Pastir v teh pokrajinah ima vedno v svoji torbici mazilo zoper garje, in ako je vesten, pozabi raje domá tobak, da, še celó živež, kakor pa to mazilo. Napravljaja si pa to mazilo iz naslednjih tvarin: 70 delov svinjske masti, 8 delov živega srebra, 21 delov gostega in 28 delov redkega trpentina. To vse zmeša dobro skupaj v mazilo, s katerim ne zamenja nobeno drugo. Pred nekoliko leti hvalili so posebno neko mazilo iz severne Nemške. Bilo je tokoče in prej ko ne je bilo zraven največ žgane smole. Sestava bila je se ve da skrivnost. To skrivnostno mazilo pošiljali so v posodah iz ploščevine. Naši ovčarji bili so, kakor zoper vsako, tudi zoper to novotaranje. Mi smo pa na vsak način hoteli poskusiti to novo sredstvo. Po večtedenski poskušnji zadobili smo trdno prepričanje, da to mazilo ni zoper garje pri naših ovcah in vporabljeni morali smo zopet staro skušeno sredstvo, ako nismo hoteli imeti pri prihodnji strižbi zgube.

V mnogih slučajih je pastir sam kriv, če ovce postanejo garjeve. On premalo na to pazi, da ne pride njegova čeda z drugimi čedami skupaj; da se njegov pes ne zaletava v ptuje mogoče garjeve ovce, ki pridejo iz semnja ali od drugod, in ko nazaj pride, med ovce bolezen zanese, ali če ovčar pripusti, da se njegov pes goni s psi mogoče garjeve čede in tako njegovo čedo okuži. V mnogih slučajih okuženja tedaj je vzrok ovčji pastir, v vseh slučajih pa, ako se garje zeló razširijo, vzrok je gotovo ovčarski hlapec. Neskrben in v takih rečeh neizveden človek ni za ovčarskega pastirja. Ako je le kolikaj skrben, zapaziti mora to bolezen takoj na tem, ako se posamezne ovce njegove čede z nogami praskajo, z ustnicami in zobmi grizejo, na trdih rečeh ribajo ali če se valjajo po hrbtu. Nadalje mora zapaziti garje tudi na tem, ako je volna na različnih krajih, posebno pa na hrbtu in na plečah izsmukana in se tako nad drugo volno nahaja. Taka mesta bi moral tukaj preiskavati in pogledati, je li ovčja koža na takih mestih trša, je li zgubila barvo, ali če je volna na takih krajih klobučevinasta ali uže koža in volna z ljuskinami preprežena. Naj si bode uže prvo ali drugo, takoj mora preiskavati s pomočjo nekaj ljudi vso čedo, ovco za ovco natanko, garjeve ločiti od negarjevih in v prvo zaprečiti razširjevanje bolezni z mazilom, katero se nahaja v vsaki knjigi zoper živinske bolezni, ali v veliki sili z navadnim sivim merkurijevim mazilom.

Namazati se mora dotično mesto, dokler ni mogoče daljše in natančneje preiskovanje. Ako so se v čedi garje uže tako vgnjezdile, da nahajamo pri posameznih ovcah, kakor tolarje velika mesta prevlečena

s skorijo in ljukinami ne bode tako lahko pomagalo popolno kopanje, če tudi odpraskamo garje, s ploščevinastimi žlicami i. dr. Tako čedo ozdravi potem najložje mesarjev nož. Kože takih ovac bi se pa morale prav za prav po postavi uničiti.

Drugače je, ako se bolezen še le začneja. Najpoprej se mora garjeva ovca jako dobro rediti, ker po tej bolezni na paši kakor v hlevu mučena ni nikdar pri miru. Potem naj se maže do strižbe z zgoraj omenjenim mazilom, po strižbi naj se pa popolnem skoplje.

Sredstev za vspešno kopanje je jako mnogo. Jaz uporabljam z uspehom po dr. L. Wagenfeldu naslednje sestavljeno mazilo, koje mi je uže pred leti priporočil prijatelj.

Na 30 ovac 5 kilogr. navadnega tobaka z 80 litri vode, kar se kake tri ure skup kuha. Odstranijo se potem sedaj neporabljiva tobačna peresa in pridene se potem 1½ kilogr. neugašenega apna in 1½ kilogr. lugaste soli, katero oboje se je stopljeno eno uro dolgo v lončeni ali železni posodi posebej kuhalo in med kuhanjem dobro premešavalo. Potem se to od ognja odstavi in pridene se med vednim mešanjem 1 liter žgane smole (Theer) in 2 kilogr. borovega olja. Slednjič zmeša se v primerno veliki posodi tabakova prekuha zopet med vednim mešanjem s to zmesjo.

V to mešanico, koji se vedno prilija, da gorka ostane, vtopijo se popolno ravno ostrižene ovce. Obvarovati se morajo usta, nos in oči, in odpraskati ter odstrgati posebno zeló garjeva mesta s kako tumpasto rečjo najbolj s kako ploščevinasto žlico. Dobro je tudi, ako se pred kopanjem zaznamujejo garjeva mesta s borovimi sajami ali kako drugo tako rečjo, da potem delavci med kopanjem lažje najdejo garjeva mesta in da jih ne pregledajo.

Da je to popolno kopanje v ravno napravljenem lugu po šestem ali sedmem dnevu potrebno in da se mora zopet ponavljati, ako se po pretečenem drugem tednu opazi le kak sled garij, uvidel bode vsak, kdor vé, kako trdovratna in težko ozdravljiva je ta bolezen.

Omenil sem zgoraj, da naj se v začetku bolezni ločijo garjeve ovce od negarjevih. To pa ne zaradi tega, da bi se negarjeve obvarovale okuženja, ampak samo zaradi tega, da hlapec uže vidno garjeve ovce lažje opazuje in jih natančneje preiskuje. Ako se enkrat nahajajo garje v čedi, misliti si mora, da so vse ovce garjeve. Na vsak način se morajo vse ovce popolnem skopati. Z odstranjenjem dosežemo le toliko, da bolj bolne bolje krmimo, večkrat preiskujemo in vsak dan mažemo. Med tako zvanimi zdravimi dobili bomo vedno posamezne garjeve, katere moramo se ve da potem med garjeve uvrstiti. Za odstranjevanje in mazanje, kakor tudi za kopanje in pripravljanje navedene mešanice posluževati smemo se le zanesljivih ljudi, ako hočemo, da bo vse naše delo vspešno. Dobro je, ako nadzorujemo ta dela sami, pri kopanju je pa naša navzočnost neogibno potrebna! Ker so ovce med kopanjem jako nemirne, ker je lug jako oster in je delo nenavadno, postanejo delavci kmalu nepotrpežljivi, mučijo po nepotrebnem ovce, ali ravnajo vse le bolj površno, da tem prej dokončajo svoje delo. Posledica temu je ta, da se mora delo večkrat ponavljati in da je pri večkratnem površnem ravnanju uspeh vedno negotov.

Tedaj ponavljam še enkrat. Glavni pogoji, da bode naše delo uspešno, so naslednji: v začetku bolezni ločiti moramo ovce; do strižbe moramo jih mazati z mazilom napravljenim iz živega srebra; dobro jih moramo krmiti; lesa naj bo suha in zračna; potrebno je natančno popolno kopanje; potrebni zanesljivi ljudje in slednjič osebna navzočnost.